

Loutky – tvůrčí zábava pro všechny generace

Kolébku loutkového divadla bývá označována Indie. Do Evropy se loutkové divadlo rozšíři-

lo z Itálie, až se přes Holandsko, Anglii a Německo dostalo do Čech.

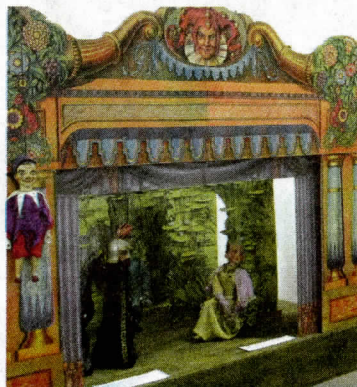
Čeští marionetáři se objevili na scéně koncem 18. století a v první polovině 19. století už působilo na našem území kolem osmdesáti rodin lidových loutkářů. Loutky byly dílem profesionálních řezbářů a předávaly se z generace na generaci jako cenný majetek. Loutkové divadlo na celém světě bylo od počátku určeno dospělým divákům a teprve postupem času se stalo jednou z nejpopulárnějších forem dětské zábavy.

České loutkářství zažilo největší rozmach v období první Československé republiky. Koncem dvacátých let minulého století zde pravidelně hrálo přes dva a půl tisíce evidovaných souborů spolkových a školních loutkových divadel. Většina z nich hrála s marionetami. Loutkářství bylo otázkou národní cti, republikové hrlosti a také prostředkem vymezení vůči německé kultuře.

Souběžně s ochotnickým loutkářstvím vznikla rodinná diva-

dla a popularitu sklízely polotovary, které si lidé dotvářeli doma sami.

Loutkové divadlo za první republiky se stalo národním stříbrem a zdrojem pro poválečný loutkový film, který získal celosvětové uznání. Bylo doporučováno ministerstvem školství dětem namísto kinematografu (televize tenkrát nebyla). Ale okouzlovalo nejen děti. Mnohé dochované loutkohry jsou cílené na dospělé diváky. Dospělí si vyhráli i při přípravách her. Aby scény vypadaly co nejvěrněji,

obohacovali je o různé rekvizity. Český národ vynikal obecnou tvořivostí – kultivovaná veřejnost, učitelé a rodiče sami malovali kulisy a vyřezávali loutky. Kulisy do loutkových divadel vytvářeli i významní umělci a tiskly se profesionálně v tiskárnách. Byly dokonce vydávány ucelené soubory kulis od jednotlivých umělců, svého času je maloval např. i Mikoš Aleš.

Úchvatný svět loutek, čítající osmnáct historických divadel včetně Alšova a téměř 250 marionet, je v současné době k vidění na zámku Lešná u Valašského Meziříčí. Výstava ze sbírky manželů Jiráskových představuje stoletý průřez nejslavnějším obdobím českého loutkového divadla (1850 až 1950) – od divadla kočovných marionetářů po spolkové divadlo.

Jitka Slezáková, kulturní antropolog a programový pracovník MRV

<http://www.muzeumvalassko.cz/objekty/zamek-lesna/>
Foto: archiv zámku Lešná